עֵרוּב. * כ וְיֵשׁ חוֹלְקִים: ד לכְּשֶׁמַּנִּיחַ עֵרוּבֵי תְחוּמִין (יג) מְבָרֵךְ (יד) עַל מִצְוַת עֵרוּב, (ג) (טו) וְאוֹמֵר בְּזֶה הָעֵרוּב יְהֵא מֻתָּר לִי (טז) לֵילֵךְ מִמָּקוֹם (יז) פְּלוֹנִי אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְאִם מְעָרֵב לְרַבִּים אוֹמֵר יְהֵא מֻתָּר לִפְלוֹנִי וְלִפְלוֹנִי אוֹ לִבְנֵי מָקוֹם פְּלוֹנִי:

תטז דִּין עֵרוּבֵי תְחוּמִין בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת סָמוּךְ לְשַׁבָּת. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א (א) איוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת סָמוּךְ לְשַׁבָּת, בֵּין מִלְּפָנֶיהָ בֵּין מִלְּאַחֲרֶיהָ, אוֹ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, (ב) יֵשׁ לוֹ לְעָרֵב שְׁנֵי עֵרוּבִין (ג) לִשְׁתֵּי רוּחוֹת, וְסוֹמֵךְ (ד) עַל אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, וְעַל הָעֵרוּב שֶׁבָּרוּחַ הַשְּׁנִיָּה לַיּוֹם הַשֵּׁנִי. אוֹ מְעָרֵב עֵרוּב אֶחָד לְרוּחַ אַחַת וְסוֹמֵךְ עָלָיו (ה) לְאֶחָד מִשְּׁנֵי הַיָּמִים, וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי יִהְיֶה כִּבְנֵי הָעִיר וּכְאִלּוּ לֹא עָשָׂה עֵרוּב וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. בבַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֲרֵי הֵן (א׳) (ו) כְּיוֹם אֶחָד, וְאֵינוֹ מְעָרֵב לִשְׁנֵי יָמִים אֶלָּא (ז) לְרוּחַ אַחַת. (ח) גוְכֵן מַתְנֶה אָדָם עַל עֵרוּבוֹ וְאוֹמֵר עֵרוּב לְשַׁבָּת זוֹ אֲבָל לֹא לְשַׁבָּת אַחֶרֶת, (ט) לְשַׁבָּת אַחֶרֶת אֲבָל לֹא לְשַׁבָּת זוֹ, לְשַׁבָּתוֹת וְלֹא לְיָמִים טוֹבִים, לְיָמִים טוֹבִים וְלֹא לְשַׁבָּתוֹת: **ב** [*] (י) דהַמְעָרֵב לִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים (יא) שֶׁל גָּלֻיּוֹת אוֹ

כ לְפָרוּשׁ רַבֵּנוּ תָּם (שבת לד. תוד״ה שניהם) שֶׁבְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת דַּוְקָא הוּא, וְכֵן דַּעַת הָרֹא״ש (עירובין פ״ו סי׳ כג) וְהָרַמְבַּ״ן (שבת לד.) וְחָרַשְׁבַּ״א (שבת שם, עירובין עו.). ל רַמְבַּ״ם שָׁם (פ״ו הכ״ד) וְסֵפֶר הָעִתִּים (סי׳ פח), וּמֻסְכָּם מִן הַגְּאוֹנִים.

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין ל״ח (ע״א), וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שָׁם בַּגְּמָרָא. ב מִשְׁנָה שָׁם ל״ט (ע״א), וּכְרַבִּי יוֹסִי דִּבְרַיְיתָא, וּשְׁנָאוֹ רַבִּי בַּמִּשְׁנָה בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים. ג צִיַּנְתִּיו לְעֵיל בְּסִימָן תי״ג (אות ה). ד לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה״ח).

בְּאֵר הֵיטֵב

וּבְמַהֲרִי״ל נִסְתַּפֵּק אִם מֻתָּר לְעָרֵב כְּדֵי לֵילֵךְ לְמִנְיָן. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ סִימָן צ׳ סָעִיף י״ו וַדַּאי שָׁרִי, וְכֵן מַשְׁמַע מִמַּה שֶּׁכָּתוּב סִימָן שי״א סוֹף סָעִיף ב׳. וְהַמְעָרֵב בְּרַגְלָיו, יָכוֹל לְעָרֵב לִדְבַר הָרְשׁוּת. בֵּית יוֹסֵף, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם): ד (ג) **וְאוֹמֵר.** וְאִם לֹא אָמַר, אֵינוֹ עֵרוּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תט״ז סָעִיף ב׳, וְעַיֵּן סוֹף סִימָן שס״ו (סט״ו):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו״ע] **הַמְעָרֵב לִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת.** וְכָתַב בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן מ״ח אִם צָרִיךְ בְּיוֹם שֵׁנִי לֵילֵךְ לְעִיר שֶׁהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ קָרוֹב לְשִׁשָּׁה אֲלָפִים אַמָּה, יָכוֹל לְהַנִּיחַ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב עֵרוּב שֶׁיִּהְיֶה רָחוֹק אַלְפַּיִם אַמָּה בְּקָרוּב מִמְּקוֹמוֹ, וּבְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן יֵלֵךְ מִמְּקוֹמוֹ עַד קָרוֹב לְאַרְבַּעַת אֲלָפִים אַמָּה מִמְּקוֹמוֹ, וְיִרְאֶה שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם עַל כָּל פָּנִים

א (א׳) **כְּיוֹם אֶחָד.** וַאֲפִלּוּ נֶאֱכַל בָּרִאשׁוֹן, יוֹצֵא בַּשֵּׁנִי, דִּקְדֻשָּׁה אַחַת הֵן אֲפִלּוּ לְקֻלָּא, רַשְׁבַּ״ם וְהָרַמְבַּ״ם. וְעַיֵּן סִימָן תק״ג סָעִיף א׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֶחָד נָקְטִינַן לְהָקֵל מִשּׁוּם דְּהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג סָעִיף ג׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק טו־טז) וּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: ד (יג) **מְבָרֵךְ וְכוּ׳.** אַף עַל גַּב שֶׁאִם לֹא יִרְצֶה לֵילֵךְ חוּץ לְאַלְפַּיִם אֵין צָרִיךְ עֵרוּב, (טז) מִכָּל מָקוֹם שַׁיָּךְ לוֹמַר וְצִוָּנוּ שֶׁלֹּא לֵילֵךְ בְּלִי עֵרוּב, כְּעִנְיַן שְׁחִיטָה שֶׁמְּבָרֵךְ עָלֶיהָ אַף עַל גַּב שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב לֶאֱכֹל בָּשָׂר: (יד) **עַל מִצְוַת עֵרוּב.** וְאִם לֹא בֵּרֵךְ, (יז) אֵינוֹ מְעַכֵּב: (טו) **וְאוֹמֵר בְּזֶה הָעֵרוּב וְכוּ׳.** וְאִם לֹא אָמַר, לֹא הָוֵי עֵרוּב [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה)]. מִיהוּ אִם אָמַר יְהֵא זֶה לְעֵרוּב, מְהַנֵּי (יח) בְּדִיעֲבַד [חַיֵּי אָדָם (כלל עז ס״י)]. וְכָל זֶה כְּשֶׁעֵרֵב בְּפַת, אֲבָל אִם עֵרֵב בְּרַגְלָיו, בְּכַוָּנָה לְחוּד סַגִּי כְּשֶׁהָלַךְ לְשָׁם [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ה)]: (טז) **לֵילֵךְ.** בַּלְּבוּשׁ הַנֻּסָּח לֵילֵךְ לְמָחָר, וְכֵן אִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ז׳. וְאִם מְעָרֵב לְכָל הַשַּׁבָּתוֹת, יֹאמַר לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה: (יז) **פְּלוֹנִי.** פֵּרוּשׁ, מִמָּקוֹם זֶה, דְּהָא אוֹמֵר בְּשָׁעָה שֶׁמַּנִּיחַ:

א (א) **יוֹם טוֹב וְכוּ׳ סָמוּךְ לְשַׁבָּת וְכוּ׳.** דְּיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת וְכֵן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן, וְלָכֵן אֵין עֵרוּב יוֹם אֶחָד שַׁיָּךְ לַחֲבֵרוֹ: (ב) **יֵשׁ לוֹ לְעָרֵב וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ, יָכוֹל לְעָרֵב שְׁנֵי עֵרוּבִין בְּפַעַם אַחַת וְכוּ׳: (ג) **לִשְׁתֵּי רוּחוֹת.** (א׳) וּמְכַוֵּן שֶׁהָעֵרוּב שֶׁיִּבְרֹר בַּלַּיְלָה הַזֶּה לֵילֵךְ מִשָּׁם הָאַלְפַּיִם, יִקְנֶה לוֹ שְׁבִיתָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם זֶה לְצֹרֶךְ מָחָר, וְהָעֵרוּב שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי יִקְנֶה לוֹ שְׁבִיתָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דִּלְמָחָר לְצֹרֶךְ יוֹם הַשֵּׁנִי: (ד) **עַל אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה.** וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵר דַּעְתּוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, (ג) דְּאָמְרִינַן יֵשׁ בְּרֵירָה וְהֻבְרַר הַדָּבָר לְמַפְרֵעַ שֶׁבַּמָּקוֹם הַזֶּה קָנָה לוֹ שְׁבִיתָה הַיּוֹם בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תי״ג (ס״א), אַךְ מִכֵּיוָן שֶׁבֵּרֵר צַד אֶחָד בְּיוֹם רִאשׁוֹן, שׁוּב אֵינוֹ רַשַּׁאי לֵילֵךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם לַצַּד הַשֵּׁנִי: (ה) **לְאֶחָד מִשְּׁנֵי הַיָּמִים.** הַיְנוּ לְאֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה, וּמַיְירֵי גַּם כֵּן שֶׁמְּכַוֵּן בְּהַנָּחָתוֹ שֶׁעֵרוּבוֹ יִקְנֶה לוֹ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל אֵיזֶה מִשְּׁנֵי הַיָּמִים לְצֹרֶךְ יוֹם מָחָר שֶׁלּוֹ, וּבַיּוֹם הָאַחֵר יִהְיֶה כִּבְנֵי עִירוֹ: (ו) **כְּיוֹם אֶחָד וְכוּ׳.** דִּכְיוֹם אֶחָד אָרֹךְ חָשְׁבִינַן לֵיהּ, וּבְיוֹם אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְעָרֵב חֶצְיָהּ לְכָאן וְחֶצְיָהּ לְכָאן: (ז) **לְרוּחַ אַחַת.** וְהוּא הַדִּין דְּאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר יִקְנֶה לִי עֵרוּבִי כָּאן הַיּוֹם וּלְמָחָר אֶהְיֶה כִּבְנֵי עִירִי: (ח) **וְכֵן וְכוּ׳.** אֲרִישׁ הָעִנְיָן קָאֵי, כְּמוֹ שָׁם שֶׁיָּכוֹל לְהַנִּיחַ עֵרוּב אֶחָד בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשֶׁיָּחוּל עָלָיו לְבַדּוֹ אוֹ רַק עַל הַשַּׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב: (ט) **לְשַׁבָּת אַחֶרֶת.** וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה עֵרוּבוֹ קַיָּם בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וּכְשֶׁמַּנִּיחוֹ לְכַמָּה שַׁבָּתוֹת, צָרִיךְ לְהַשְׁגִּיחַ תָּמִיד שֶׁמָּא נִתְעַפֵּשׁ אוֹ הִתְלִיעַ, דְּזֶה הוּא דָּבָר הַמָּצוּי, וּבִפְרָט בִּימֵי הַקַּיִץ, אוֹ נֶאֱבַד לְגַמְרֵי [אַחֲרוֹנִים]: ב (י) **הַמְעָרֵב לִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁפֵּרֵשׁ בְּהֶדְיָא שֶׁיָּחוּל הָעֵרוּב עַל שְׁנֵי הַיָּמִים אוֹ עַל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב: (יא) **שֶׁל גָּלֻיּוֹת.** וּלְאַפּוּקֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַף אִם נֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן (ג) יָכוֹל לֵילֵךְ גַּם בַּשֵּׁנִי,

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁהִנִּיחַ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִי דַּוְקָא בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹ אֲפִלּוּ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי שֶׁהוּא זְמַן מוּעָט מְאֹד קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים, דְּוַדַּאי מִסְתַּבְּרָא דַּאֲפִלּוּ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי, דְּמַעְקַר הַדִּין בְּוַדַּאי הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסִי נֶגֶד רַבִּי יְהוּדָה, כִּדְאָמַר הַגְּמָרָא [פְּסָחִים דַּף ב׳ (ע״א)] וְהָא קַיְימָא לָן דְּעַד צֵאת הַכּוֹכָבִים יְמָמָא הוּא, אֶלָּא דְּמַחְמְרִינַן כְּרַבִּי יְהוּדָא לְעִנְיַן שַׁבָּת, וְכֵדְאָמַר הַגְּמָרָא הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה לְעִנְיַן שַׁבָּת, וְעַל כֵּן לְעִנְיַן עֵרוּבֵי תְחוּמִין בְּוַדַּאי יוֹכֵל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת רַבִּי יוֹסִי, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

* **וְיֵשׁ חוֹלְקִים.** הִנֵּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּמַעְקַר הַדִּין תָּפֵס כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה, דְּהוּא דַּעַת רַשִׁ״י (שבת לד. ד״ה ה״ג ספיקא) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ו הי״ג) וְהָרַב הַמַּגִּיד (שם) שֶׁעוֹמֵד בְּשִׁיטָתוֹ, וְלֹא כְּדַעַת תּוֹסָפוֹת (שבת לד. ד״ה שניהם) וְהָרֹא״ש (פ״ו סי׳ כג). **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל, דְּהִנֵּה מָצִינוּ תִּשְׁעָה רִאשׁוֹנִים דְּסָבְרִי דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב כְּשֶׁעֵרֵב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת,** וְהֵם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שבת לד.) וְהָרַבֵּנוּ תָּם (בתוס׳ שם) וְהָרַשְׁבַּ״א [הַמּוּבָא בַּתּוֹסָפוֹת (שם)] וְהָרַמְבַּ״ן [שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא בְּחִדּוּשָׁיו (שבת לד.) דְּהָעִקָּר כְּהָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, דְּמֵימְרָא צֵא וְעָרֵב וְעָרֵב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הוּא כְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל דְּקָאֵי רַק אַעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת] וְהָרַשְׁבַּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (שבת שם, עירובין עו.) וְהָרֹא״ש (שבת פ״ב סי׳ כב) [שֶׁהֵבִיא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם לְדִינָא, כִּדְמוּכָח מֵהָרְמָזִים] וְהָרִיטְבַּ״א בְּעֵרוּבִין דַּף ע״ו (ע״א) וְהָרַ״ן בְּשַׁבָּת סוֹף פֶּרֶק ב׳ (יד: ד״ה והאי) וְהַמָּרְדְּכַי בְּפֶרֶק בְּכֹל מְעָרְבִין (סי׳ תפח), **וְהָיָה לוֹ לְהָבִיא דֵּעָה זוֹ לְעִקָּר וְהַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא. וְדַע עוֹד, דִּלְדַעַת הַמַּחְמִירִין לְעִנְיַן תְּחוּמִין לְעִנְיַן זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, יֵשׁ פְּלוּגְתָּא דְּרַבְּוָתָא**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (טז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (יז) רַמָּ״א לְעֵיל בְּסִימָן שצ״ה (ס״א), וְהוּא הַדִּין הָכָא: (יח) **וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ לֹא אָמַר כְּלָל, רַק שֶׁמְּבָרֵךְ עָלָיו עַל מִצְוַת עֵרוּב, יִהְיֶה נֶחְשָׁב זֶה כְּאִלּוּ אָמַר 'יְהֵא זֶה לְעֵרוּב',** וּמַה שֶּׁהֶחְמִירוּ הָאַחֲרוֹנִים הַיְנוּ בְּשֶׁלֹּא בֵּרֵךְ כְּלָל, **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

א (א׳) עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה ל״ח (ע״א) וְרַשִׁ״י שָׁם (ד״ה ואומר): (ג) אַחֲרוֹנִים: ב (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת עֵרוּבֵי תְּחוּמִין סִימָן תטז

לְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, (יב) אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עֵרוּב אֶחָד לְרוּחַ אַחַת לִשְׁנֵי הַיָּמִים, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הָעֵרוּב בִּמְקוֹמוֹ מָצוּי בְּלֵיל הָרִאשׁוֹן * וּבְלֵיל שֵׁנִי כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. (יג) [ה]כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה, מוֹלִיכוֹ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב אוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמַחְשִׁיךְ עָלָיו וְנוֹטְלוֹ בְּיָדוֹ וּבָא לוֹ (יד) אִם הָיָה לֵיל יוֹם טוֹב, * וּלְמָחָר מוֹלִיכוֹ לְאוֹתוֹ מָקוֹם וּמַנִּיחוֹ שָׁם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, (טו) וְאוֹכְלוֹ אִם הָיָה לֵיל שַׁבָּת, אוֹ מְבִיאוֹ אִם הָיָה יוֹם טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת וְאֵינָם כְּיוֹם אֶחָד כְּדֵי שֶׁנֹּאמַר מִלֵּיל רִאשׁוֹן קָנָה הָעֵרוּב לִשְׁנֵי יָמִים. [ו]נֶאֱכַל הָעֵרוּב בָּרִאשׁוֹן, קָנָה הָעֵרוּב לָרִאשׁוֹן וְאֵינוֹ עֵרוּב לַשֵּׁנִי. [ז]עֵרֵב בְּרַגְלָיו בָּרִאשׁוֹן, צָרִיךְ לְעָרֵב (טז) בְּרַגְלָיו בַּשֵּׁנִי, [ח]וְהוּא שֶׁיֵּלֵךְ וְיַעֲמֹד (יז) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְיַחְשֹׁב שָׁם בְּלִבּוֹ שֶׁיִּקְנֶה שָׁם שְׁבִיתָה, (ג) (יח) וְלֹא יֹאמַר כְּלוּם, * מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת (יט) שׁוּם הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אוֹ מִשַּׁבָּת לְיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ בְּדִבּוּר, (כ) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְעָרֵב בְּפַת שֶׁלֹּא עֵרְבוּ בּוֹ כְּבָר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לִקְרוֹת עָלָיו שֵׁם עֵרוּב וְנִמְצָא מֵכִין. עֵרֵב בָּרִאשׁוֹן בְּמַאֲכָל, אִם רָצָה לְעָרֵב בְּרַגְלָיו בַּשֵּׁנִי, הֲרֵי זֶה עֵרוּב. (כא) וְאִם רָצָה לְעָרֵב בְּפַת, צָרִיךְ לְעָרֵב (כב) בְּאוֹתָהּ הַפַּת (כג) עַצְמָהּ

ה מִשְׁנָה שָׁם ל״ח (ע״א). ו שָׁם בַּמִּשְׁנָה. ז בְּרַיְיתָא שָׁם וּבַגְּמָרָא ל״ח (ע״א). ח שָׁם ל״ח.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִבְּעוֹד יוֹם קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְיִשָּׁאֵר שָׁם אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, וִיכַוֵּן בְּלִבּוֹ לִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה, וְשׁוּב לֹא יַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ, כֵּיוָן שֶׁקָּנָה כָּאן שְׁבִיתָה אֵין לוֹ מִמְּקוֹם הַשְּׁבִיתָה רַק שְׁנֵי אֲלָפִים לְצַד מְקוֹמוֹ, רַק יָכוֹל לֵילֵךְ מִשָּׁם לְהָעִיר מְחוֹז חָפְצוֹ, אַךְ אִם הוּא יוֹם טוֹב הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת, אֵין לְהַתִּיר כִּי אִם כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לָעִיר לְדָבָר נָחוּץ וּלְצֹרֶךְ גָּדוֹל, עַיֵּן שָׁם. וּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו בִּכְדֵי לְהִתְפַּלֵּל שָׁם בַּעֲשָׂרָה אוֹ שְׁאָר דְּבַר מִצְוָה, כַּמֻּזְכָּר בְּדִבְרֵי הַשּׁוֹאֵל, זֶה הֲרֵי כִּלְצֹרֶךְ גָּדוֹל, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) וְלֹא יֹאמַר. וְאִם אָמַר הֲרֵי עֵרוּב. בַּ״ח. וְאִם עֵרֵב בְּפַת שֶׁלֹּא עֵרֵב בָּהּ מֵאֶתְמוֹל, לֹא הֲרֵי עֵרוּב, רַשְׁבָּ״א (עבוה״ק בית נתיבות שער ה סי׳ יח), בֵּית יוֹסֵף. וְעַיֵּן טַ״ז (סק״ב וסק״ד):

בְּאוּר הֲלָכָה

לְעִנְיַן אִם נֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּדַעַת הָרַשְׁבָּ״א בַּעַל הַתּוֹסָפוֹת [בְּשַׁבָּת ל״ד (ע״א ד״ה שניהם)] אִם חֲזִינַן דְּנֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵין שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר חֶזְקַת כַּשְׁרוּת [דְּדַוְקָא אִם יֵשׁ לָנוּ סָפֵק אִם נֶאֱכַל מִבְּעוֹד יוֹם אוֹ מִשֶּׁחֲשֵׁכָה אוֹ בִּתְרוּמָה מָתַי נִטְמְאָה, תָּלִינַן לְהָקֵל דְּנִטְמְאָה מִשֶּׁחֲשֵׁכָה, דְּהַעֲמִידָנָה עַל חֶזְקָתָהּ שֶׁהָיְתָה טְהוֹרָה עַד עַתָּה אוֹ שֶׁהָיְתָה קַיֶּמֶת עַד עַתָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא דַּחֲזִינַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁנִּתְקַלְקְלָה, הֲרֵי כְּמוֹ שֶׁהִנִּיחַ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּאָנוּ דָּנִין עַל הַזְּמַן הַהוּא וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה חֶזְקַת כַּשְׁרוּת], אֲבָל דַּעַת הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו לְעֵרוּבִין דַּף ע״ו (ע״א) וְהָרִיטְבָּ״א שָׁם, דְּנֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף בִּתְחוּמִין תָּלִינַן לְהָקֵל, דְּדָמֵי זֶה לִתְרוּמָה סָפֵק נִטְמְאָה מִבְּעוֹד יוֹם אוֹ מִשֶּׁחֲשֵׁכָה, עַיֵּן שָׁם. וַאֲמִינָא לְנַפְשָׁאי דִּסְבָרָתוֹ הוּא, דְּכֵיוָן דְּסָפֵק לָנוּ אֵימַת נֶאֱכַל, תָּלִינַן דִּבְוַדַּאי הָיָה קַיָּם הָעֵרוּב עַד זְמַן שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְקַיֵּם מִדִּינָא:

ב * וּבְלֵיל שֵׁנִי כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. עַיֵּן בְּסִימָן תט״ו סָעִיף ג׳:

* וּלְמָחָר מוֹלִיכוֹ. לִכְאוֹרָה בֵּיוָן שֶׁהוֹלֵךְ בְּעַצְמוֹ וְיוֹשֵׁב עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, לָמָּה לוֹ לָקַחַת הַפַּת, הֲלֹא מִמֵּילָא קָנָה שְׁבִיתָה בִּישִׁיבָתוֹ שָׁם, דַּהֲלֹא אָמְרִינַן דְּאִם עֵרֵב בְּפַת בָּרִאשׁוֹן יָכוֹל לְעָרֵב בְּרַגְלָיו בַּשֵּׁנִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסוֹף הַסָּעִיף. וּבְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ט: ד״ה ומשתכר) מָצָאתִי שֶׁהֵעִיר בָּזֶה עַל הַמִּשְׁנָה, וְרָצָה לוֹמַר בְּתֵרוּץ אֶחָד, דְּעַד כָּאן לֹא אָמְרִינַן דְּיָכוֹל לְעָרֵב בְּרַגְלָיו בַּשֵּׁנִי אֶלָּא כְּשֶׁנֶּאֱכַל הַפַּת. אֲבָל הַפּוֹסְקִים לֹא הֵבִיאוּ זֶה, וְאַדְּרַבָּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר 'אִם רָצָה לְעָרֵב בַּשֵּׁנִי בְּרַגְלָיו' מַשְׁמַע דְּבִרְצוֹנוֹ תָּלוּי. וְנִרְאֶה דְּעַל יְדֵי שָׁלִיחַ מַיְירֵי, וְגַם בִּתְחִלָּה שֶׁכָּתַב 'כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה מוֹלִיכוֹ' וְכוּ', הַכַּוָּנָה גַּם כֵּן עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. דְּעַל יְדֵי עַצְמוֹ כֵּיוָן שֶׁיּוֹשֵׁב עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ אֵין צָרִיךְ לְהַפַּת, אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּחוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא לְמָחָר יִכְבַּד לוֹ לֵילֵךְ בְּעַצְמוֹ לְעָרֵב בְּרַגְלָיו [דִּבְרַגְלָיו לְכֻלֵּי עָלְמָא לֹא מְהַנֵּי לִשְׁנֵי הַיָּמִים הֵיכָא דִּשְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן], וְעַל כֵּן לוֹקֵחַ אִתּוֹ פַּת פֶּן יִמְצָא מָקוֹם הַמִּשְׁתַּמֵּר לְהַנִּיחוֹ שָׁם וְיוּכַל לְהַנִּיחוֹ שָׁם לְשֵׁם עֵרוּב בְּהֶדְיָא עַל שְׁנֵי הַיָּמִים:

* מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יט) דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת. וְהִנֵּה כָּל זֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁתֵּכֶף בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת רִאשׁוֹן נִקְנָה לוֹ הָעֵרוּב לִשְׁנֵי הַיָּמִים, (ד) דִּקְדֻשָּׁה אַחַת הֵן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁל גָּלֻיּוֹת לֹא נִתְקַן הַשֵּׁנִי רַק מִשּׁוּם סְפֵקָא דְּיוֹמָא, (ה) וְהוּא הַדִּין בִּמְעָרֵב בְּרַגְלָיו בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה קוֹנֶה שְׁבִיתָה בָּזֶה לִשְׁנֵי הַיָּמִים: (יב) אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עֵרוּב אֶחָד וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִכָּל מָקוֹם לֹא אָמְרִינַן דְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הָעֵרוּב קַיָּם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבַד, כֵּיוָן דִּשְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן: (יג) כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אִם הוּא מָקוֹם (ו) שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּר, שֶׁחוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יֹאבַד בְּיוֹם רִאשׁוֹן, לְכָךְ מוֹלִיכוֹ שָׁם עַל יְדֵי עַצְמוֹ וְהוּא הַדִּין עַל יְדֵי שָׁלִיחַ, וְיוֹשֵׁב שָׁם עַד שֶׁחָשְׁכָה וְאַחַר כָּךְ נוֹטְלוֹ לְבֵיתוֹ, וּמֻכְרָח לְהוֹלִיכוֹ לְמָחָר עוֹד הַפַּעַם לְשָׁם: (יד) אִם הָיָה לֵיל יוֹם טוֹב. וּבְשַׁבָּת שֶׁאָסוּר לִשָּׂאֶנּוּ לְבֵיתוֹ, יִהְיֶה מֻכְרָח לֵילֵךְ לְמָחָר קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְשָׁם לִרְאוֹת אִם הָעֵרוּב קַיָּם וְלֵישֵׁב שָׁם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ: (טו) וְאוֹכְלוֹ אִם הָיָה וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלוֹ כְּשֶׁיִּרְצֶה, מִכֵּיוָן שֶׁכְּבָר חָל הָעֵרוּב: (טז) בְּרַגְלָיו בַּשֵּׁנִי. דְּעֵרוּב יוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁעֵרֵב בְּרַגְלָיו, אֲפִלּוּ אִם (ז) כִּוֵּן שֶׁיּוֹעִיל לִשְׁנֵי הַיָּמִים, אֵינוֹ מוֹעִיל כְּלָל לַיּוֹם הַשֵּׁנִי. (ח) וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים, דְּאִם לֹא עֵרֵב בָּרִאשׁוֹן לֹא בְּפַת וְלֹא בְּרַגְלָיו, אֵינוֹ יָכוֹל לְעָרֵב בַּשֵּׁנִי אֲפִלּוּ בְּרַגְלָיו, דְּמִכֵּיוָן שֶׁמִּתְחִלָּה הָיָה אָסוּר בְּמָקוֹם זֶה לֵילֵךְ מִחוּץ לַתְּחוּם, (ט) נִרְאֶה כְּמֵכִין: (יז) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אֲבָל לְרוּחַ אַחֶרֶת (י) אֵינוֹ יָכוֹל לְעָרֵב בְּרַגְלָיו בְּיוֹם שֵׁנִי, דְּכֵיוָן שֶׁמָּקוֹם זֶה הָיָה אֶתְמוֹל אָסוּר לֵילֵךְ, נִרְאֶה כְּמֵכִין עַתָּה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת. (יא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף בְּרוּחַ אַחֶרֶת יָכוֹל לְעָרֵב בְּרַגְלָיו לְיוֹם שֵׁנִי, וְאַךְ שֶׁיִּזָּהֵר שֶׁלֹּא יֹאמַר כְּלוּם, רַק שֶׁיֵּשֵׁב עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ: (יח) וְלֹא יֹאמַר כְּלוּם. וְאִם עָבַר וְאָמַר, אֲפִלּוּ הָכִי קוֹנֶה שְׁבִיתָה [אַחֲרוֹנִים]:

(יט) שׁוּם הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת. וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, שֶׁאָסוּר לְהָכִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ [חַיֵּי אָדָם (כלל עז סכ״ח)]: (כ) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ (יג) בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁעֵרֵב בְּפַת, כֵּיוָן שֶׁבַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן לֹא עֵרֵב אֶלָּא בָּרֶגֶל, וְכֵן בְּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר לְקַמֵּיהּ דְּדַוְקָא בְּאוֹתָהּ הַפַּת עַצְמָהּ, אִם עָשָׂה בְּפַת אַחֵר, אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא הֲרֵי עֵרוּב: (כא) וְאִם רָצָה וְכוּ'. מִשּׁוּם דִּבְרַגְלָיו אֵין צָרִיךְ לוֹ לוֹמַר כְּלוּם וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם הֲכָנָה, כַּנַּ״ל: (כב) בְּאוֹתָהּ הַפַּת וְכוּ' שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם יִקַּח פַּת אַחֵר, צָרִיךְ לִקְרוֹת עָלֶיהָ שֵׁם עֵרוּב (יג) וְהוּא בִּכְלַל הֲכָנָה: (כג) עַצְמָהּ. וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם דַּוְקָא, (יד) דִּבְמָקוֹם אַחֵר אִי אֶפְשָׁר לְעָרֵב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן זֶה: (ה) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א): (ו) רִיטְבָּ״א (לח.), דְּאִם הוּא מָקוֹם הַמִּשְׁתַּמֵּר אֵין צָרִיךְ לְהֲבִיאוֹ לְבֵיתוֹ, אֶלָּא מַנִּיחוֹ שָׁם, וּכְשֶׁיַּגִּיעַ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּיוֹם שֵׁנִי יִקְנֶה לוֹ מִמֵּילָא לַיּוֹם הַשֵּׁנִי גַּם כֵּן: (ז) דְּגַם בְּפַת דִּינָא הוּא דְּאֵינוֹ מוֹעִיל אֶלָּא אִם כֵּן הוֹלִיכוֹ לְשָׁם בְּסוֹף יוֹם רִאשׁוֹן וּמֻנָּח שָׁם עַד לְאַחַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם שֵׁנִי, וְכַנַּ״ל: (ח) רִיטְבָּ״א (שם), וְכֵן מַשְׁמַע (מַרְשְׁבַּ״ם) [מַרְשְׁבָּ״א] בְּחִדּוּשָׁיו, וְכֵן כָּתַב הַטַּ״ז (סק״א), אָכֵן מַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ה סי׳ יח) לִכְאוֹרָה לֹא מַשְׁמַע כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (ט) רִיטְבָּ״א (שם), וְגַם דְּאָסוּר מִשּׁוּם מִקְנֵי שְׁבִיתָה בְּשַׁבָּתָא: (י) רִיטְבָּ״א (שם), וְכֵן מוּכָח מֵהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (לח.):

(יא) כֵּן כָּתַב בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם), וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל עז סעיף ל) הֵבִיא שְׁתֵּי דֵעוֹת בְּעִנְיָן זֶה. וְהִנֵּה אַף דַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁעָשָׂהוּ לַהֲלָכָה נִרְאֶה שֶׁהוּא עִקָּר לְגַבֵּי חִדּוּשָׁיו, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לָחוֹשׁ לְהַחְמִיר, מֵאַחַר שֶׁהָרִיטְבָּ״א סָתַם לְאִסּוּר, וְגַם לְשׁוֹן הַטּוּר וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב 'בְּאוֹתוֹ מָקוֹם' נִרְאֶה שֶׁהֵם סוֹבְרִים לְאִסּוּר, וְכֵן מְצַדֵּד בְּבֵית מֵאִיר לְהַחְמִיר: (יג) אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק שער ה סי׳ יח): (יג) דְּאַף דִּתְחִלַּת הַיּוֹם קוֹנֶה עֵרוּב וְשַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ, כֵּיוָן דְּצָרִיךְ לִקְרוֹת שֵׁם עֵרוּב עַל הַפַּת מִבְּעוֹד יוֹם, הֲרֵי הֲכָנָה [כָּל זֶה מַרְשִׁ״י (לח:) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְהָא קָמְכִין]: (יד) וְאֶפְשָׁר עוֹד, דַּאֲפִלּוּ בְּרוּחַ זֶה, כְּגוֹן בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה לְהַלָּן מִמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁעֵרֵב בָּהּ בָּרִאשׁוֹן, (כד) * שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר כְּלוּם, שֶׁכְּבָר קָרָא שֵׁם עֵרוּב, וְאִם כֵּן אֵינוֹ מֵכִין כְּלוּם: ג (כה) [ט]זֶה שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְעָרֵב שְׁנֵי עֵרוּבִין בִּשְׁתֵּי רוּחוֹת לִשְׁנֵי הַיָּמִים, הוּא (כו) שֶׁיִּהְיֶה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַגִּיעַ לְכָל אֶחָד מִשְּׁנֵי הָעֵרוּבִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אֲבָל אִם אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָעֵרוּב שֶׁל יוֹם הַשֵּׁנִי בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אֵין עֵרוּב הַשֵּׁנִי עֵרוּב, שֶׁהָעֵרוּב מִצְוָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה בִּסְעוּדָה (כז) הָרְאוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם, וְזֶה הוֹאִיל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְזֶה הָעֵרוּב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הֲרֵי זֶה אֵינָהּ רְאוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם. כֵּיצַד, הֲרֵי שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּבוֹ בְּרִחוּק אַלְפַּיִם אַמָּה מִבֵּיתוֹ לְרוּחַ מִזְרָח וְסָמַךְ עָלָיו לְיוֹם רִאשׁוֹן, וְהִנִּיחַ עֵרוּב שֵׁנִי בְּרִחוּק אַמָּה אַחַת אוֹ מֵאָה אוֹ אֶלֶף בְּרוּחַ מַעֲרָב וְסָמַךְ עָלָיו לְיוֹם שֵׁנִי, אֵין זֶה הַשֵּׁנִי עֵרוּב, שֶׁהֲרֵי בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֵין זֶה עֵרוּב הַשֵּׁנִי רָאוּי לוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, לְפִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ אֵלָיו, שֶׁהֲרֵי לֹא נִשְׁאָר לוֹ בְּרוּחַ מַעֲרָב כְּלוּם. אֲבָל אִם הִנִּיחַ עֵרוּבוֹ בְּרִחוּק אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת מִבֵּיתוֹ בְּרוּחַ מִזְרָח וְסָמַךְ עָלָיו לְיוֹם רִאשׁוֹן, וְהִנִּיחַ עֵרוּב שֵׁנִי (כח) רָחוֹק מִבֵּיתוֹ לְרוּחַ מַעֲרָב (כט) בְּתוֹךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה וְסָמַךְ עָלָיו לַיּוֹם הַשֵּׁנִי, הֲרֵי זֶה עֵרוּב, שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר שֶׁיַּגִּיעַ לוֹ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן: ד [י]יוֹם הַכִּפּוּרִים הֲרֵי הוּא כְּשַׁבָּת, (ל) בֵּין לְעִנְיַן [כ]עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת בֵּין לְעִנְיַן [ל]עֵרוּבֵי תְחוּמִין: ה [מ]יוֹם טוֹב נוֹהֵג בּוֹ עֵרוּבֵי תְחוּמִין (לא) אֲבָל לֹא עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת:

תיז הִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) (א) [א]רֹאשׁ חֹדֶשׁ מֻתָּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה. (ג) (ב) * וְהַנָּשִׁים שֶׁנּוֹהֲגוֹת שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה

ט שֵׁם בְּגִמְרָא (נ״א) [ל״ח] (ע״ב), וּלְשׁוֹן רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הי״א). י רַמְבַּ״ם שֵׁם (פ״ח ה״ד) וּסְמַ״ג (מ״ע מצוה א מדרבנן). כ קְרִיתוֹת (י״ג) [י״ד] (ע״א). ל שֵׁם. מ הָרִי״ף (ביצה ו.) וְהָרֹא״שׁ (שם פ״א סי׳ יט) בְּפֶרֶק קַמָּא דְּיוֹם טוֹב, וְכֵן פָּסַק הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק הַנִּזְכָּר (פ״ח ה״ד).

א עֲרָכִין י׳ (ע״א) וּבַחֲגִיגָה י״ח (ע״א), וּכְתָבוּהוּ הָרִי״ף (א.) וְהָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן (סי׳ א).

בְּאֵר הֵיטֵב

א (א) **רֹאשׁ חֹדֶשׁ.** בְּשַׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְבָרְכִין הַחֹדֶשׁ, חוּץ מִלִּפְנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, דִּכְתִיב (תהלים פא ד) ׳בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׳. וְעַיֵּן סִימָן רפ״ד (ס״ז). וּבִכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה כָּתַב שֶׁיֵּשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאֵין נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אָב: וְכָתַב בְּסֵפֶר יְרֵאִים (סי׳ רנט) דְּאֵין זֶה קִדּוּשׁ בֵּית דִּין, אֶלָּא שֶׁמּוֹדִיעִים לְהָעוֹלָם מָתַי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ לַעֲמֹד בִּשְׁעַת אֲמִירַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּיוֹם פְּלוֹנִי, דֻּגְמַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ שֶׁהָיָה מְעֻמָּד. וּבַמִּנְהָגִים (מנהג של שבת ד״ה אשרי) כָּתַב, כְּשֶׁמְּבָרְכִים הַחֹדֶשׁ, אֵין אוֹמְרִים ׳בְּקָרוֹב׳, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא רַק עֶשְׂרִים וְאַחַת תֵּבוֹת, כְּמִנְיַן הַשֵּׁם שֶׁל ׳אֶהְיֶה׳, וְגִימַטְרִיָּא ׳אַ״ךְ טוֹב׳: (ג) **וְהַנָּשִׁים.** לְפִי שֶׁלֹּא פָּרְקוּ נִזְמֵיהֶן לָעֵגֶל, נִתַּן לָהֶם רֹאשׁ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַף בְּאוֹתָהּ הַפַּת, (טו) דְּכֵיוָן שֶׁעָקַר הַפַּת מִמְּקוֹמוֹ שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְהַנִּיחוֹ עוֹד בַּמָּקוֹם הַזֶּה, נֶעֱקַר מִמֶּנּוּ שֵׁם עֵרוּב וְהָוֵי כִּמְעָרֵב בְּפַת חֲדָשָׁה: (כד) **שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר כְּלוּם.** וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר שֶׁגַּם הַבְּרָכָה עַל הָעֵרוּב לֹא יוּכַל אָז לְבָרֵךְ, כִּי עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה מִנְכַּר הֲכָנָה: ג (כה) **זֶה שֶׁאָמַרְנוּ וְכוּ׳.** הַיְנוּ בִּתְחִלַּת סָעִיף א׳: (כו) **שֶׁיִּהְיֶה אֶפְשָׁר לוֹ.** הַיְנוּ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, וּכְדִמְפָרֵשׁ: (כז) **הָרְאוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם.** דְּאַף דְּקִנְיַן הָעֵרוּב הוּא בִּתְחִלַּת יוֹם הַשֵּׁנִי, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ (טז) שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לוֹ לְהַגִּיעַ וְלֶאֱכֹל מִסּוֹף יוֹם הָרִאשׁוֹן: (כח) **רָחוֹק מִבֵּיתוֹ לְרוּחַ מַעֲרָב.** הַיְנוּ, כְּשֶׁבֵּיתוֹ הוּא בַּשָּׂדֶה, אֲבָל אִם הוּא בָּעִיר, כָּל הָעִיר חֲשׁוּבָה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וּמוֹדְדִין הָאַלְפַּיִם חוּץ מֵחוֹמַת הָעִיר: (כט) **בְּתוֹךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה.** הַכְּלָל בָּזֶה, בֵּין שֶׁהִרְחִיק הָעֵרוּב מִצַּד זֶה הַרְבֵּה אוֹ מְעַט, לְעוֹלָם צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הָעֵרוּב הַשֵּׁנִי שֶׁכְּנֶגְדּוֹ אֵינוֹ מֻרְחָק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם: ד (ל) **בֵּין לְעִנְיַן וְכוּ׳.** דְּיֵשׁ בּוֹ אִסּוּר הוֹצָאָה כְּמוֹ לְשַׁבָּת, וְעַל כֵּן שַׁיָּךְ בּוֹ כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים: ה (לא) **אֲבָל לֹא עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת.** מִשּׁוּם דְּאֵין אִסּוּר הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן בְּסִימָן תקי״ח בָּאַחֲרוֹנִים (עיין במשנ״ב שם סק״י), דְּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמְּעָרֵב עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לְשַׁבָּת יִכְלֹל גַּם יוֹם טוֹב, מִשּׁוּם דְּבָרִים שֶׁאֵינָם צֹרֶךְ הַיּוֹם כְּלָל, דְּאָסוּר גַּם בְּיוֹם טוֹב בְּלֹא עֵרוּב:

בֵּאוּר הֲלָכָה

לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד, אֲפִלּוּ כְּשֶׁעֵרֵב בְּפַת וְקָרָא עָלָיו שֵׁם עֵרוּב בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל גָּלֻיּוֹת לְצֹרֶךְ מָחָר [דְּהַיְנוּ שֶׁהִנִּיחוֹ עַל תְּנַאי ׳אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ וּלְמָחָר חוֹל, אֵין בְּעֵרוּבִי כְּלוּם, וְאִם הַיּוֹם חוֹל וּלְמָחָר קֹדֶשׁ, אֲנִי מַנִּיחוֹ לְצֹרֶךְ עֵרוּב׳], **בְּדִיעֲבַד מְהַנֵּי, דְּדַוְקָא לְעִנְיַן מִשַּׁבָּת לְיוֹם טוֹב אוֹ מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת מַחְמְרִינַן אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁעֵרֵב בְּפַת שֶׁלֹּא עֵרֵב מֵאֶתְמוֹל, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן יוֹם טוֹב שֶׁל גָּלֻיּוֹת** [אֵלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן תקכ״ח סָעִיף ב׳ (סק״ב), עַיֵּן שֵׁם טַעְמוֹ, וְהֵבִיאוֹ הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)]:

* **שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר כְּלוּם שֶׁכְּבָר קָרָא וְכוּ׳. עַיֵּן בְּבַ״ח וְטַ״ז** (סק״ב) **דִּלְכַתְּחִלָּה אָסוּר לוֹמַר דְּהוּא לְשֵׁם עֵרוּב לְמָחָר, דְּבָזֶה מוֹכְחָא מִלְּתָא דְּהִנִּיחוֹ לְשֵׁם עֵרוּב וְנִרְאֶה כְּמֵכִין,** דְּאַף דְּאֵין צָרִיךְ לוֹמַר, עַל יְדֵי אֲמִירָתוֹ גָּרַע טְפֵי, וְדוּמְיָא דְּרֵישָׁא לְעִנְיַן מְעָרֵב בְּרַגְלָיו דְּגַם כֵּן אֵין צָרִיךְ לוֹמַר, וַאֲפִלּוּ הָכִי פָּסַק בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּאָסוּר לוֹמַר, עַיֵּן שֵׁם, וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו). **וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁאָמַר דְּהוּא לְשֵׁם עֵרוּב, לֹא נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה, כֵּיוָן דְּעַל פִּי דִּין אֵין צָרִיךְ לוֹמַר, אֲמִירָתוֹ לֹא מְבַטֵּל הַדָּבָר,** כֵּן כָּתְבוּ הַבַּ״ח וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם). [וּבְטַ״ז (שם) הַדָּבָר סָתוּם, וּלְפִי מַה שֶּׁהִגִּיהוֹ הַיַּד אֶפְרַיִם, נִרְאֶה שֶׁגַּם הוּא סוֹבֵר כֵּן]:

א * **וְהַנָּשִׁים שֶׁנּוֹהֲגוֹת. צָרִיךְ עִיּוּן בְּכַוָּנַת הַמְחַבֵּר, אִם לְדַעְתּוֹ עַל כָּל פָּנִים מִצַּד מִנְהָג מְחֻיָּבוֹת כָּל הַנָּשִׁים לִנְהֹג כֵּן מִצַּד שֶׁהוּא מִנְהָג קָדוּם**

א (א) **רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳.** מִנְהַג קַדְמוֹנֵינוּ (א) לְבָרֵךְ אֶת הַחֹדֶשׁ בַּשַּׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ, חוּץ מִלִּפְנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, וְרֶמֶז לָזֶה (ג) ׳בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׳ (תהלים פא ד). וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאֵין נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אָב מִשּׁוּם (ג) שֶׁהוּא חֹדֶשׁ שֶׁל פֻּרְעָנֻיּוֹת. וְאֵין בִּרְכַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ שֶׁהָיָה מִלְּפָנִים, (ד) אֶלָּא שֶׁמּוֹדִיעִים לְהָעוֹלָם מָתַי יָחוּל רֹאשׁ חֹדֶשׁ (ה) וְיִזָּהֲרוּ בְּכָל הִלְכוֹת הַחֹדֶשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ לַעֲמֹד בִּשְׁעַת אֲמִירַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ פְּלוֹנִי בְּיוֹם פְּלוֹנִי, דֻּגְמַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ שֶׁהָיָה מְעֻמָּד [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א)]: (ב) **וְהַנָּשִׁים שֶׁנּוֹהֲגוֹת.** אֲבָל אִם נָהֲגוּ (ו) אֲנָשִׁים,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טו) **וּבָזֶה כֻּלֵּי עָלְמָא מוֹדִים,** הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ה סי׳ יח) וְהָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (לח.) [שֶׁזֶּה לְשׁוֹנוֹ שֶׁם (חי׳ הרשב״א לח.), וְדַוְקָא בְּמַנִּיחַ אֶת שְׁנֵיהֶם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל לְעָרֵב עֶרֶב יוֹם טוֹב לַמִּזְרָח וּלְמָחָר עֶרֶב שַׁבָּת לַמַּעֲרָב, לֹא [וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ בְּאוֹתוֹ הַפַּת, כִּדְמוּכָח מִסּוֹף דְּבָרָיו וְכֵן מִדִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאֶלָּא הָא וְכוּ׳, עַיֵּן שֶׁם], לְפִי שֶׁאֵין מְעָרְבִין לְכַתְּחִלָּה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת, וְאַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ דִּתְחִלַּת הַיּוֹם קוֹנֶה עֵרוּב וְשַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ, כֵּיוָן שֶׁהוּא מַנִּיחַ פַּת בְּיוֹם טוֹב לְכַתְּחִלָּה אוֹ אֲפִלּוּ מְעָרֵב בַּשֵּׁנִי בְּרַגְלָיו, מוֹכְחָא מִלְּתָא כֵּיוָן דְּאֶמֶשׁ הָיָה נֶאֱסָר בְּרוּחַ זֶה וְעַכְשָׁו הֻתַּר, נִרְאֶה כְּמֵכִין מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹן הָרַשְׁבָּ״א, וְלֹא מָצִינוּ בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁיַּחֲזֹר מִזֶּה, וּכְהַאי גַּוְנָא כָּתַב הָרִיטְבָּ״א עַיֵּן שֶׁם], **דְּהָוֵי כְּעוֹשֶׂה הֲכָנָה מִתְּחִלָּה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת, וְאַף בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי. וּמַה שֶּׁאָמְרוּ מְעָרֵב לִשְׁנֵי רוּחוֹת, הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁמַּנִּיחַ פַּת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לִשְׁנֵי הָרוּחוֹת,** כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ״א וְהָרִיטְבָּ״א. וְהַפְּרִישָׁה (סק״ב) כָּתַב זֶה מִסְּבָרָא דְּנַפְשֵׁיהּ, וְהֶעְתִּיקוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) לְדִינָא, וְכֵן פָּסַק הַחַיֵּי אָדָם (כלל עז סכ״ח). וְיֵשׁ מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁחָלְקוּ עָלָיו [עַיֵּן טַ״ז (סק״ג)], וְלֹא רָאוּ דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א וְהָרִיטְבָּ״א אֵלּוּ, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁגַּם בְּבֵית מֵאִיר הֵעִיר מִדִּבְרֵי הָרִיטְבָּ״א: ג (טז) **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֶפְשָׁר קְצָת לְהַסְבִּיר, מִשּׁוּם דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת הוּא זְמַן קְנִיַּת עֵרוּב וְהוּא סָפֵק יוֹם רִאשׁוֹן אוֹ שֵׁנִי, עַל כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לוֹ לָבוֹא וְלֶאֱכֹל אַף אִם יוֹם רִאשׁוֹן הוּא:**

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם בַּעַל יְרֵאִים (סי׳ רנט) וְכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוּעַ הִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ (סי׳ תנב) וּבְאַבּוּדְרַהֶם (סדר ר״ח ד״ה שבת), וְעַיֵּן שֵׁם שֶׁגַּם נֻסַּח מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים, נִזְכָּר בָּהֶם, וְעוֹד תְּפִלּוֹת שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִין בָּעֵת הַהִיא לוֹמַר: (ג) **וְעִקַּר הַטַּעַם הוּא, דְּכֵיוָן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי הוּא יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְמוֹתָר לְהַזְכִּיר זֹאת מִקֹּדֶם,** וּפְשׁוּט: (ג) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״א), וּפְשׁוּט: (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם סֵפֶר יְרֵאִים (סי׳ רנט) וְכֵן כָּתַב בְּאוֹר זָרוּעַ (סי׳ תנב): (ה) אוֹר זָרוּעַ (שם): (ו) פְּרִי חָדָשׁ (ד״ה מותר) וְכֵן כָּתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ד), וְהוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ג):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah